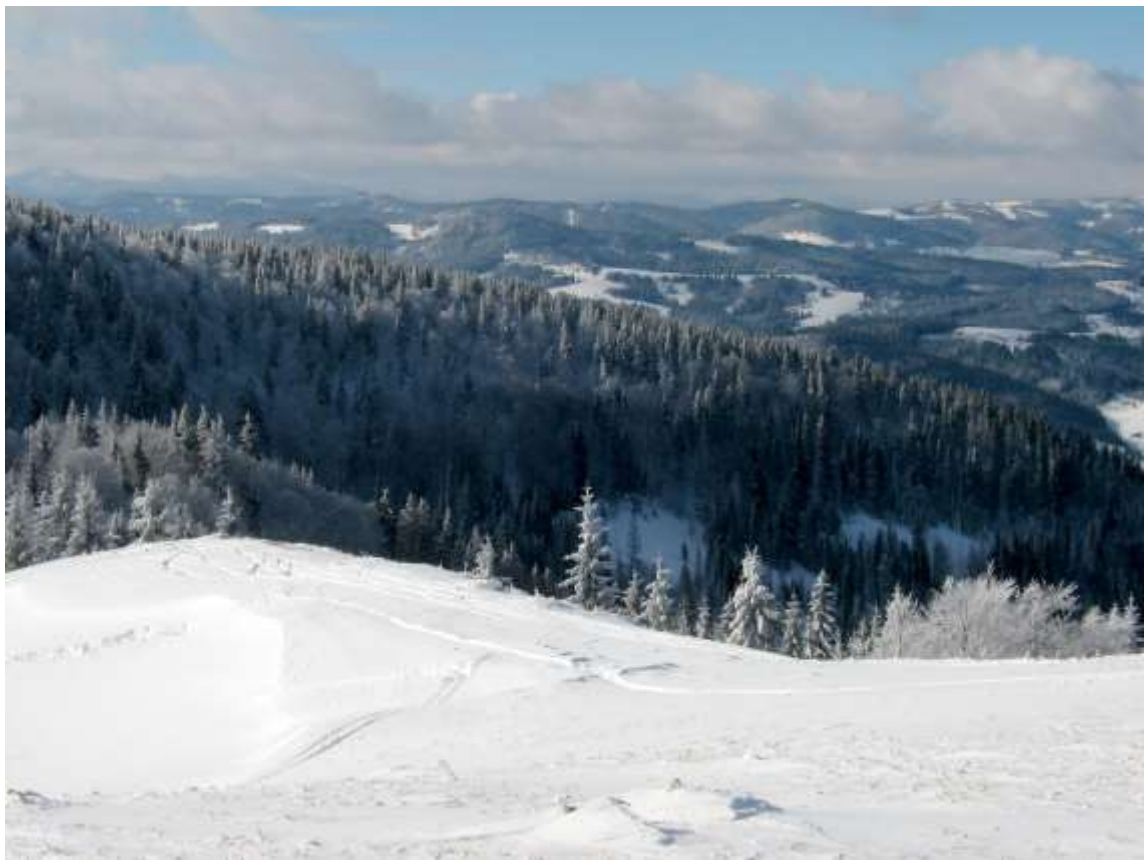

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(28 лютого - 1 березня 2023 р., м. Харків)**

**Харків
2023**

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
Кафедра суспільно-економічних дисциплін і географії
Обласний комунальний заклад
«Харківський організаційно-методичний центр туризму»**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(28 лютого - 1 березня 2023 р., м. Харків)**

**Харків
2023**

УДК: 338.48:911: 322: 314.1: 37:502:551:63: 504:379.852:811

Редакційна колегія:

О.О. Ніколаєнко – д.і.н, професор кафедри історії України Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

О.О. Зеленько - к.е.н, доцент, завідувач кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

Ю.І. Муромцева – к.е.н., доцент кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

С.В. Некос – к.г.н, доцент кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

П.І. Лоцман – к.г.н, доцент кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

В.Д. Холодок – к.наук з держ управління, директор обласного комунального закладу "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму";

Т.Г. Гуцан – к.п.н., доцент кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди

Т.С. Коптева – доктор філософії зі спеціальності 103 Науки про Землю, викладач кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № 3 від 15.03.2023*

Географія та туризм: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (28 лютого - 1 березня 2023 р., м. Харків) / за заг. ред. Муромцевої Ю. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2023. – 684 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії та туризму, проблеми природничої географії, висвітлення реалізації Сталого розвитку в екологічній, економічній та соціальній сферах, розглянуто питання про стан і розвиток туризму в світі та Україні, перспективи післявоєнного відновлення і використання туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2023

Н. А. Горожанкіна, З. В. Бойко КВЕСТ-ЕКСКУРСІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСКУРСІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ.....	432
Т. Ю. Чайка СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ТУРИЗМУ.....	436
В. А. Худавердієва ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ: ВПЛИВ КОНЦЕПЦІЇ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	440
Л. В. Забуранна, О. П. Трикіша РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ОСНОВІ ПРИРОДНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	450
О. О. Носирєв, А. П. Литвиненко ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ: СВІТОВИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ.....	456
М. Д. Балджи, А. О. Мачулко ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ У ПОВОЄННИЙ ЧАС.....	461
І. В. Поручинська СПОРТИВНО-ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК СЕКТОР ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ.....	466
В. А. Худавердієва, С. А. Бугай МАРКЕТИНГОВІ КОМУНІКАЦІЇ В ТУРИЗМІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	469
О. О. Фастовець РЕГІОНАЛЬНИЙ ВЕКТОР ВІДНОВЛЕННЯ СФЕРИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ 2022.....	479
Н. М. Куреда, Є. Ю. Штена ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО КУРОРТНОГО ТУРИЗМУ	483
М. В. Бєлобородова, В. І. Фірсов ОЗДОРОВЧИЙ ТА МЕДИЧНИЙ ТУРИЗМ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	486
І. О. Бориславський ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У БОТЕЛЯХ ТА ФЛОТЕЛЯХ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	491
Д. В. Шиян, Н. А. Нестеренко КВІТКОВИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	494
С. М. Фіногєєва, Н. М. Колосінська МОЖЛИВІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ ЯК СКЛАДНИКА ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	499
І.О. Остапчук, Я. В. Тодосан РОЗРОБКА УКІНЕНДНИХ ВИННИХ ТУРІВ ІЗ КРИВОГО РОГУ.....	504

The I International Scientific and Practical Conference «Modern methods for the development of science». January 09–11, Haifa, Israel. С. 70–72. URL: <https://tinyurl.com/ykd99f3z>

6. Яхно Т. П., Беньо Ю.-І. Ю. Стратегічні напрямки розвитку українських туристичних підприємств. *The 5th International scientific and practical conference “Scientific progress: innovations, achievements and prospects”* (February 6–8, 2023). MDPC Publishing, Munich, Germany. 2023. С. 428–430. URL: <https://tinyurl.com/23z4sdb4>
7. Шоробура І. М., Бардей О. І. Роль PR та реклами в організації туристичних подорожей під час війни. *Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference «General regularities and models of science development»*. Zagreb, Croatia by the «InterSci». January 09–10, 2023. С. 53–55. URL: <https://tinyurl.com/4tk4xtrt>
8. Пашкуда Т. В., Маснюк К. А. Особливості функціонування та регулювання ринку туристичних послуг України. *The 1st International scientific and practical conference “Innovations and prospects in modern science”* (January 15–17, 2023). SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2023. С. 377–382. URL: <https://tinyurl.com/mt3pch5z>

УДК 379.852

*Марина Дмитрівна Балджи, д.е.н., професор
Анастасія Олександрівна Мачулко, студентка II курсу
Одеський національний морський університет, м. Одеса*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ

У ПОВОЄННИЙ ЧАС

Розвиток туризму відіграє важливу роль у вирішенні соціальних та економічних проблем держави. Активізація сфери туризму сприяє підвищенню рівня освіти, вдосконаленню системи медичного обслуговування населення,

впровадженню нових засобів поширення інформації тощо. Туризм безпосередньо впливає на соціальне, культурне й економічне життя держави. І активний туризм в Україні у повоєнний час розвиватиметься як невід'ємна складова туристичної галузі. Цьому є всі передумови: іноземці захочуть відвідати «країну незламних»; побувати в місцях, які прозвучали в новинах на весь світ; познайомитись з місцевим населенням. А також українці захочуть більше подорожувати по своїй країні, відкриваючи для себе і своїх рідних нові і цікаві об'єкти та насолоджуватись вільною державою.

Проблема, яка розглядається, ще не висвітлена в науковій літературі, тому вважаємо це перспективним напрямком.

Метою статті є висвітлення перспектив подальшого розвитку активного туризму в Україні у повоєнні часи.

До конкретних причин розвитку саме активного туризму належать загальногносеологічні та практичні:

1. Процес пізнання людиною навколишнього світу тісно пов'язаний з подорожуванням.
2. Розвиваючись на межі спорту та активного дозвілля в природному середовищі, активний туризм сприяє розвитку внутрішнього туризму, шляхом пропаганди відносно дешевого і одночасно ефективного відпочинку, що в умовах невисоких матеріальних доходів значної частини населення України у повоєнний час, надасть йому соціально-пріоритетного значення для зацікавлених державних, громадських та комерційних організацій.
3. Саме активний туризм має за мету привчити громадян до корисного і раціонального використання вільного часу, забезпечення оптимального використання туристських ресурсів.

4. Активний туризм спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини, шляхом залучення її до участі у подорожах і походах різної складності.

5. Активний туризм є невід'ємною складовою вітчизняної туристичної галузі, сприяє розвитку та поширенню рухомих форм відпочинку, тому має рекреаційні, пізнавальні, виховні, економічні та інші функції.

6. Розвиток нових напрямів активного туризму таких як екстремальний, пригодницький та інших, створює умови для залучення до занять туризмом молодь, і поряд з цим, має стимулюючий вплив на пропозиції в світовій спільноті.

7. Активний туризм, залучаючи іноземних туристів, сприяє загальному розвитку туристичної галузі як високорентабельної галузі економіки України та її входженню до світового туристичного ринку.

8. Зменшення вартості відпочинку, завдяки використанню елементів і засобів активного туризму і мінімізації видатків на матеріально-технічну інфраструктуру такого, робить його соціально доступним та економічно привабливим для пересічного громадянина й економічно вигідним для організаторів.

9. Розвиток нових напрямів активного туризму у повоєнній Україні з використання наявних природно-рекреаційних, історико-культурних та кадрових ресурсів створює умови для занять туризмом.

В останні десятиріччя туризм розвивався і встановлювався як динамічне, комплексне та багатогранне за своїм характером явище. Світова пандемія обумовила те, що населення планети почали турбуватись про своє здоров'я і активізувати рухому діяльність. Війна в Україні призвела до загальносвітового звучання назви незламної країни, яка протистоїть ворогу більшому за площею, населенням, військовим потенціалом тощо. Ім'я нашої держави позитивно

звучить по всьому світу і викладає пошану. Тому, вважаємо, що у повоєнний час багато іноземних туристів захочуть відвідати українську територію та подорожувати по ній, саме використовуючи активний вид туризму.

Дослідники туризму вивчають різні аспекти функціонування активних подорожей, які практично сформувались у такі напрямки досліджень: економічний, політичний, культурний, психологічний, соціальний, географічний, рекреаційний, екологічний тощо.

Зв'язок активного туризму з чисельними секторами господарської та соціальної сфери суспільства забезпечує широке застосування досягнень різних галузевих наук. Характерним прикладом тут може слугувати медицина (охорона здоров'я). Оздоровлення населення, підвищення його працездатності та рівня культури завдяки здійсненні культурно-просвітницької та рекреаційної діяльності посилює соціальну значущість активного туризму.

Подорожі у суспільстві виступають ознакою певного рівня і стилю життя, фіксатором соціального статусу, засобом закріплення іміджу та інших соціальних ознак, тому активний туризм це не тільки корисно, а й «модно». Впевнені, що після війни стане «модно» приїхати в Україну, відвідати незламний Харків, прогулятись по вулицям оновленого Ірпеня, подихати повітрям стародавнього Києва, побувати на о. Зміїний, навідатись до героїчного Херсону, навідати Кримський півострів та ще багато об'єктів.

Доступність туристичних послуг, соціальна орієнтованість активного туризму розширює коло споживачів, залучаючи різні верстви населення.

Отже, загальне поширення активного туризму у повоєнний час, імовірно обумовить те, що цей вид туризму стане фактично одним із масових видів подорожей.

Перспективами подальших наукових розвідок можуть стати як теоретичні, так і прикладні аспекти розвитку активного туризму на території, де

пройшли військові дії. До теоретичних належатимуть концептуальні пропозиції та наукові гіпотези, регіональні особливості оновлених регіонів, а до прикладних – розробки конкретних маршрутів і пропозицій для туристів та туристичних компаній.

Література:

1. Балджи М.Д. Особливості управління туристичним підприємством в контексті євроінтеграції. Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в контексті євроінтеграції: збірник матеріалів XI Міжнародної науково-практичної конференції 12 травня 2022 р. Рівне: НУВГП, 2022. С. 26- 27.
<http://ep3.nuwm.edu.ua/23734/>
2. Балджи М.Д. Перспективи відродження річкових круїзів у повоєнний стан. 75 професорсько-викладацька науково-технічна конференція: збірник тез доповідей. 30 вересня 2022 р. Одеса : ОНМУ, 2022. С. 20-22.
3. Балджи М.Д., Житомирська А.О. Залучення технологій іміджмейкерства для формування туристичних потоків у повоєнній Україні. Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференція (м. Житомир, 24-25 червня 2022 р.). Житомир: Поліський національний університет, 2022. С. 21-24.
4. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 395 с.
5. Головащенко О.В. Туризм як соціальне явище і його розвиток в Україні. Альманах наукових праць. 2000. Вип. 17. С. 6-8.
6. Усе про туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/active-tourism.htm
7. Факторальні складові розвитку туристичного і готельно-ресторанного бізнесу: колективна монографія. За ред. проф. М. Д. Балджи. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2022. 270 с. URL:

https://www.onmu.odessa.ua/images/university/news/books_onmu_Factorial_comp_tourism_horeca_business_development.pdf

УДК 338.48

*Ірина Володимирівна Поручинська, к. геогр. н., доцент,
доцент кафедри економічної та соціальної географії
Волинського національного університету імені
Лесі Українки, м. Луцьк*

СПОРТИВНО-ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК СЕКТОР ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Сьогодні досить популярним видом діяльності у всьому світі є організація міжнародних спортивних заходів, оскільки вони завжди привертають увагу великої кількості людей, які мають можливість переїздити на значні відстані для їх відвідування.

Світовий досвід проведення таких міжнародних заходів показує швидке зростання як їх розмірів, так і соціально-економічного значення для приймаючої країни. Спортивні заходи користуються великою популярністю, про що свідчить постійно зростаючий попит на їх трансляцію у всьому світі. Саме тому організацію таких спортивних подій можна розглядати як один із видів подієвого туризму [1].

Спортивний туризм як один з видів активного відпочинку сприяє задоволенню потреби людини в занятті спортом (активний туризм), а також турист, подорожуючи з метою відвідування спортивних заходів, відчуває причетність до спортивних змагань, і тим самим задовольняється його потреба як вболівальника (пасивний туризм) [2].

Спортивний туризм – це дуже різноманітний ринок. Цей вид туризму передбачає подорожі для відвідування, тренування чи змагань у спортивних заходах чи подіях. Таким чином, серед відвідувачів спортивних подій, можна